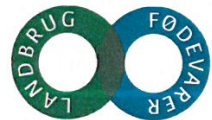

Dato 28. april 2014
Side 1 af 9

NaturErhvervstyrelsen
Center for Jordbrug
miljo@naturerhverv.dk

Høring over udkast til ændring af randzonenloven og miljømålsloven

Landbrug & Fødevarer har modtaget høringsmaterialet vedrørende udkast til ændring af randzonenloven og miljømålsloven. Nedenfor fremgår Landbrug & Fødevarer's bemærkninger til lovforslaget.

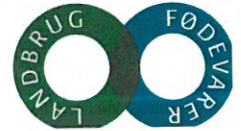
Randzonenloven bør ophæves

Landbrug & Fødevarer er stærke modstandere af et generelt krav om randzoner langs vandløb og søer i det åbne land. Helt tilbage fra lanceringen af oplægget til Grøn Vækst-aftalen i foråret 2009 har Landbrug & Fødevarer været kritiske og udtrykt kraftig modstand mod et generelt randzonekrav. Nærværende udkast til ændring af randzonenloven bygger på mål om at halvere randzonearealet og forenkle regelgrundlaget, som vi hilser velkomment, men det ændrer ikke på vores grundlæggende modstand mod loven. Helt overordnet finder vi fortsat at:

- Randzonenloven hviler på et utilstrækkeligt fagligt grundlag. Der er ikke et fagligt belæg for generelt at kræve randzoner langs alle vandløb og søer. Dels er det ikke tilstrækkeligt godtgjort, *hvor* der er behov for indsats og *hvilken* indsats, der er nødvendig for at nå den ønskede tilstand i vandmiljøet. Dels er der stor usikkerhed om effekten af randzoner på et konkret areal, og mange steder, vil randzonerne således ikke have nogen som helst effekt i forhold til at nå de ønskede mål i vandmiljøet.
- Krav om generelle randzoner udgør et voldsomt indgreb i den private ejendomsret, der med henvisning til Grundlovens § 73 bør udløse fuld erstatning.
- Den tilknyttede kompensationsordning udgør ikke erstatning, og de udmeldte støttesatser dækker ikke det faktiske tab på arealerne.

Det skal ydermere understreges, at lovens administrative grundlag fortsat er utilstrækkeligt. Formålet med nærværende udkast til ændring af randzonenloven er at præcisere og skabe klarhed over, hvor der skal være randzoner. Efter vores vurdering imødekommer forslaget ikke dette:

- Lovteksten må forstås således, at randzonekravet fortsat kun gælder ved vandløb i henhold til vandløbslovens definition, hvorfor den væsentligste usikkerhed med at fastslå, hvornår der er tale om regelmæssig vandføring hovedparten af året består.
- Der foreligger ikke et præcist kort eller baggrundsregninger, der konkretiserer og kvantificerer forslaget's konsekvenser. Rækkevidden af de foreslåede ændringer er således ikke tilstrækkeligt analyseret og belyst, hvorfor forslaget ikke kan behandles på et oplyst og tilstrækkeligt grundlag.

- Der lægges op til, at kortmaterialet kun er vejledende. Det efterlader fortsat rum for usikkerhed om lovens virkeområde og lever ikke op til fødevarerministerens udmelding om, at klarhed er påkrævet.
- Den kommunale praksis og administration, for så vidt angår bestemmelserne om 2 meter bræmmer, klassifikation af vandløb samt naturbeskyttelseslovens § 3, er præget af relativ stor forskellighed. Det betyder, at randzonenloven efter nærværende ændringsforslag vil gælde med forskellig intensitet på tværs af kommunegrænser. Det udgør en helt uacceptabel og ikke fagligt velfunderet forskelsbehandling af lodsejere på tværs af landet.

Landbrug & Fødevarer skal derfor kraftigt opfordre til, at nærværende lovforslag ændres, så det ophæver randzonenloven. Loven skal erstattes af en målrettet regulering, der alene sætter ind de steder, der er et dokumenteret behov og med de mest omkostningseffektive virkemidler. Det er også Natur- & Landbrugskommissionens klare anbefaling. Kommissionen skriver utvetydigt, at generelle krav om randzoner og efterafgrøder fremover ikke skal være en del af den generelle regulering, men udelukkende indgå som en del af de fleksible virkemidler. Vi opfordrer til at følge kommissionens anbefaling og erstatte randzonenloven med en intelligent og målrettet regulering.

I den følgende uddybes ovenstående betragtninger.

Utilstrækkeligt fagligt grundlag.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det primære formål med randzonerne er at reducere tabet af kvælstof og fosfor til vandmiljøet. Det skal medvirke til at sikre god tilstand i vandmiljøet i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser i henhold til vandrammedirektivet. Det ansås i lovforslaget, at 25.000 ha randzoner medfører en reduktion i udledningen af kvælstof på 1.100 tons og en reduktion i udledningen af fosfor på op til 80 tons.

Der kan sættes fagligt spørgsmålstejn ved, hvorvidt randzonerne lever op til disse formål.

Usikkert indsatsbehov

Indsatsbehovet i kystvande og søer er ikke endelig fastlagt. Der er for nærværende ikke faglig konsensus om hvilke presfaktorer, der er bestemmende for tilstanden i recipienterne, herunder i hvor stor udstrækning, der er behov for en yderligere indsats for at reducere tabet af kvælstof og fosfor fra land til vand. De modeller, der ligger til grund for reduktionsmålet i Grøn Vækst aftalen – herunder det såkaldte ålegræsværkstøj – er forkastet som følge af betydelig usikkerhed.

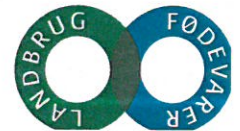
Samtidig er der kommet ny viden om den faktiske kvælstofudledning til vandmiljøet, som påvirker opgørelsen af indsatsbehovet. DCE fremlagde således en analyse i december 2013, som viser, at den totale kvælstofudledning til marine områder er faldet med ca. 12.000 ton N i perioden 2005-2012¹ - dvs. før randzonenloven trådte i kraft. Dette fald svarer stort set til den supplerende kvælstofindsats, der er lagt op til i første generation af vandplaner.

Samtidig bekræfter nye drænvandsundersøgelser, at der tabes mindre kvælstof fra mange marker i Danmark end beregnet i vandplanerne².

¹ Windolf, J, Larsen, S.E., Kronvang, B (2013): Notat om basisanalyse: Opgave 2.2 – Stofbelastning (N, P) af søer og kystvande. DCE, Århus Universitet. Tilgængelig her:

http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Basisanalyser/Basisanalyse_2_2_Stofbelastning_20_11_2013.pdf

² Knudsen, L. & Piil, K (2013): Resultater fra drænvandsundersøgelsen 2012/13. Planteavisorientering 168. Landbrugsinfo.dk

Samlet set er det for nuværende ikke godtgjort, at randzonerne er nødvendige, idet den faktiske kvælstofudledning er væsentlige lavere end antaget, og der ikke foreligger opdaterede og sikre beregninger af, hvorvidt der er behov for en yderligere kvælstofindsats. Det fremgår både af Vækstplan Fødevarer og af miljøministerens udtalelser på samrådet om randzoner d. 19. marts, at et evt. indsatsbehov, for så vidt angår kvælstof, genberegnes i efteråret 2014 i forbindelse med udarbejdelse af 2. generation vandområdeplaner. Først herefter vil der være et bedre grundlag for at vurdere, om der er behov for en yderligere kvælstofindsats.

Fosforeffekten er overvurderet

Allerede i forbindelse med behandlingen af forslag til lov om randzoner i 2011 fremlagde forskere fra DMU (nu DCE), Århus Universitet, et notat, der nedjusterede randzonernes fosforeffekt væsentligt i forhold til den forudsatte effekt på 160 tons P. DMU estimerede effekten af randzoner på fosforudvaskningen til kun at være 6-38 ton P – og kun forudsat, at plantemateriale fra randzonerne fjernes hvert år³. På baggrund af DMUs beregninger anerkendte Fødevareministeriet i lovbemærkninger til randzonenloven, at randzoner ikke har den forventede fosforeffekt. Men trods dette fastholdt ministeriet en effekt på op til de hidtil antagede 160 tons P, idet ministeriet i bemærkningerne henviste til, at der er stor usikkerhed ved at fastslå fosforeffekten. Det kan konstateres, at den urealistisk høje fosforeffekt fortsat fastholdes i nærværende ændringsforslag.

Landbrug & Fødevarer finder det usagligt og stærkt problematisk, at randzonernes effekt derved fremstår meget større, end hvad der reelt er belæg for at antage. Vi skal derfor kraftigt opfordre til, at den betydelige tvivl om randzonernes samlede fosforeffekt beskrives retvisende i høringsmaterialet ved angivelse af det betydelige interval, effekten anslås at ligge inden for.

Placering af randzoner

Der er ingen dokumentation eller sikkerhed for, at randzonerne har den forudsatte effekt på et konkret areal. Således vil effekten flere steder være marginal i forhold til at reducere tabet af kvælstof og fosfor. Det gælder f.eks. de steder, hvor der ikke er fald ned til vandløbet, hvor næringsstofferne omsættes, inden vandet når recipienten, eller hvor vandløbet afvander til en robust recipient.

NIRAS har i forbindelse med et projekt i oplandet til Mariager Fjord beregnet, at såfremt randzonerne placeres intelligent, kan der med ca. 20.000 ha randzoner, opnås den samme kvælstof- og fosforeffekt som de 50.000 ha, der oprindeligt er målet med randzonenloven (jf. Aquarius-projektet)⁴. Det understreger usikkerheden på effekten ved de nuværende randzoner og viser endvidere potentialet ved en målrettet regulering.

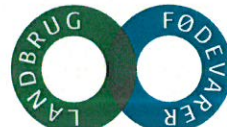
Krænkelser af ejendomsretten

Kravet om randzoner udgør generelt set et voldsomt indgreb i landmændenes råderet over deres ejendom. Udlægningen af randzoner har således negativ indflydelse på mange måder, bl.a. som følge af:

- Tabt indtjening på arealerne
- Reduceret værdi af jorden
- Tab af harmoniareal
- Tabt mulighed for at producere eget foder

³ Aarhus Universitet (2011): "Effekt på fosforudledning af 10 m brede randzoner". Notat. Danmarks Miljøundersøgelser og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet. D. 25. januar 2011.
Aarhus Universitet (2013): "Vedrørende supplement til notat om effekten af randzoner på tab af fosfor". DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug. D. 7. januar 2013.

⁴ Niras & Miljøministeriet, Naturstyrelsen (2012): **Fastsættelse af kvælstofreduktionskapacitet på Oplandsniveau Modelkoncept – beskrivelse og resultater.** <http://www.altinget.dk/misc/Niras%20rapport.pdf>

- Defigurering af markerne – større arealer end blot randzonerne vil blive urentable

Begrænsninger i råderetten over jorden svarer til den situation, enhver anden borger står i, hvis en vej eller jembane skal udvides, og den pågældende derfor må afstå arealer eller råderet over disse. Med henvisning til Grundlovens § 73, bør indgrebet udløse fuld erstatning. Det er i den forbindelse en afgørende betingelse, at indgrebet er begrundet i væsentlige og saglige samfundsmæssige forhold. Endvidere skal der i henhold til EU-retten lægges vægt på, om indgrebet lever op til proportionalitetsprincippet, som kræver, at indgreb ikke må være mere vidtgående, end hvad formålet tilsigter, og at indgrebet skal være egnet til at nå det ønskede mål. Med henvisning til randzonenlovens utilstrækkelige faglige grundlag kan der rejses betydelig tvivl om, hvorvidt disse betingelser er opfyldt.

Det skal understreges, at den tilknyttede kompensationsordning med de udmeldte støttesatser ikke kommer i nærheden af at udgøre fuld erstatning for det tab, randzonekravet de facto giver anledning til for en lang række af vores medlemmer. Videncentret for Landbrug har beregnet, at tabet i gennemsnit er på 2900-8700 kr/ha og samtidig slået fast, at det ikke er meningsfyldt at anvende gennemsnitsbetragtninger, da tabet afhænger af konkrete og individuelle forhold på den enkelte bedrift⁵.

Kompensationsordning

Det fremgår af Vækstplan for Fødevarer, at randzonekompensationsordningen fortsætter efter gældende regler og i overensstemmelse med den nye EU-landbrugsreform, som træder i kraft den 1. januar 2015.

Dette forhold bør fremgå af bemærkningerne til ændringsforslaget, da det er af stor væsentlighed, at det med Vækstplan for Fødevarer er slået fast, at en tilknyttet kompensationsordning fortsat udgør en politisk forudsætning for fastholdelse af randzonekravet.

Fortsat usikkerhed om, hvor randzonerne skal være

De foreslåede ændringer af randzonenloven har til hensigt at præcisere lovens virkeområde. Med ændringsforslaget lægges der således op til, at de randzonebærende vandløb og søer fremover identificeres via objektive kriterier, der er fastlagt i anden lovgivning. Det anslås i høringsmaterialet, at ændringen indebærer, at randzonearealet halveres fra 50.000 ha til 25.000 ha.

Landbrug & Fødevarer anerkender, at den foreslåede præcisering af lovens virkeområde umiddelbart vil indebære, at det oprindelige mål om 50.000 ha randzoner bliver reduceret. Det er dog ikke dokumenteret, hvordan lovændringen sikrer en halvering af arealet. Det skal også understreges, at præciseringen ikke afklarer tvivl om randzonernes placering.

Generelt skal det bemærkes, at det er dybt uhensigtsmæssigt, at placeringen af randzonerne tager udgangspunkt i hensyn til, at loven skal kunne administreres, fremfor på en velfunderet faglig analyse af, hvor der er behov for en indsats, og det er omkostningseffektivt at udlægge randzoner. Lovens formål bevæger sig dermed væk fra det, der burde være randzonernes egentlige formål; at medvirke til et bedre vandmiljø, og hen til, at det bliver et mål i sig selv alene at få etableret randzoner uanset deres miljømæssige effekt.

^{5 5} Se landbrugsinfo: Økonomiske konsekvenser af randzonenlovgivningen.

https://www.landbrugsinfo.dk/Oekonomi/Produktionsoekonomi/Planteavl/Analyser-og-beregninger/Sider/Oekonomiske-konsekvenser-afrandzonenlovgivningen_pl_12_947.aspx

Vejledende kort

Det fremgår af høringsmaterialet, at landmænd, der efter de nye regler, er i tvivl om hvor randzonerne skal placeres, kan rette henvendelse til den kompetente myndighed på området. Dermed lægges op til, at randzonerens eksakte placering ikke fastlægges på et tilgængeligt korttema, men at der - som hidtil - kun vil være et vejledende randzonekort, som lodsejer kan orientere sig i. Derved efterlades fortsat rum for tvivl om den endelige placering af randzonerne. Det er dybt utilfredsstillende – særligt når erfaringen med det eksisterende kortmateriale og det kaos, det har givet anledning til, holdes i frisk erindring. Endvidere har fødevareministeren i forbindelse med præsentationen af vækstplan fødevarer understreget, at der er behov for at skabe klarhed om, hvor randzonenloven gælder. Det vil et vejledende kort ikke medvirke til.

Kun vandløb i vandløbslovens definition

Det fremgår af pkt. 3.1.1.2 i bemærkningerne til forslaget, at ændringen af anvendelsesområdet foretages med henblik på at afhjælpe landbrugernes tvivl om hvilke vandløb og søer, der udløser krav om udlægning af randzoner. I praksis har det helt afgørende tvivlsområde været spørgsmålet om, hvornår der er tale om et vandløb i henhold til vandløbslovens definition, da det blandt andet afhænger af, om der er tale om vandføring i hovedparten af året.

Med det fremsatte forslag vil denne tvivl fortsat bestå. Det fremgår af § 1, nr. 1, at randzonerestriktionerne skal gælde for åbne vandløb i landzone og søer med et overfladeareal på mere end 100 kvadratmeter i landzone, når disse samtidig opfylder mindst et af de fire kriterier, der er nævnt i forslaget. For at randzonerestriktionerne skal gælde, skal der således altid være opfyldt mindst to kriterier; nemlig at der både er tale om enten et åbent vandløb eller en sø, og at dette vandløb eller denne sø samtidig opfylder et af de fire nævnte kriterier. Problemet, med at afgøre om der er tale om et vandløb, vil således fortsat bestå med forslaget. Det bemærkes i denne sammenhæng, at det følger af vandløbslovens § 69, jf. lovens § 2, stk. 1, at også eksempelvis grøfter, der ikke er et vandløb på grund af begrænset vandføring, vil kunne være pålagt 2 meter bræmmer. Det vil ikke medføre, at der også gælder randzonebestemmelser, da der ikke vil være tale om et vandløb.

Kriterier tilsidesætter faglighed og øger randzoneareal

Hvis ovenstående fortolkning tilsidesættes, vil ændringsforslaget have den konsekvens, at randzonearealet øges for en række landmænd. Det skyldes, at en række grøfter og kanaler, som ikke hidtil ikke har haft krav om randzoner, nu bliver omfattet af loven. Det gælder f.eks. offentlige kanaler og grøfter samt visse 2-meter bræmme eller § 3 grøfter, der ikke lever op til vandløbslovens definition af vandløb, og derfor hidtil har været undtaget af randzonekravet.

Det er f.eks. tilfældet i Lolland kommune, hvor mange gravede afvandingskanaler og grøfter er klassificerede som offentlige. Disse kanaler har ikke en regelmæssig vandføring hovedparten af året, hvorfor de ikke lever op til vandløbslovens definition af vandløb, og derfor ikke hidtil har været omfattet af randzonenloven. En tilsvarende problemstilling kan meget vel gøre sig gældende i visse af de marskområder, som hidtil har været helt undtaget af randzonekravet.

Vi finder det helt ude af proportioner at stille så vidtgående krav om 10 meter randzoner langs grøfter og kanaler, der i hovedreglen ikke er vandførende, idet effekten af tiltaget her må vurderes at være yderst marginal.

Den kommunale praksis og administration, for så vidt angår bestemmelserne om 2 meter bræmmer, klassifikation af vandløb samt naturbeskyttelseslovens § 3, er endvidere præget af relativ stor forskellighed. Det betyder, at randzonenloven vil gælde med forskellig intensitet på tværs

af kommunegrænser. Det udgør en uacceptabel og ikke fagligt velfunderet forskelsbehandling af lodsejere på tværs af landet.

Landbrug & Fødevarer finder det i særdeleshed uhensigtsmæssigt, at der medtages et kriterium om, at alle offentlige vandløb skal have randzoner, når det lægges til grund, at klassificeringen i offentlige hhv. private vandløb historisk - og fortsat - primært er et udtryk for, hvor stor en kreds af lodsejere, der har interesse i vandløbet, grøften eller kanalen. Klassificeringen afspejler således primært en opdeling af vandløb, der ikke er begrundet i miljø- eller naturmæssige forhold, hvorfor det synes helt irrelevant at bruge klassificeringen som kriterium for randzoner.

Landbrug & Fødevarer skal ydermere gøre opmærksom på, at der for nuværende er en uafklaret retstilstand for så vidt angår 2 meter bræmmekravet. Det fremgår således af vandløbsloven, at det er alle naturlige vandløb og vandløb målsat i vandplanen, som er omfattet af bræmmekravet. Men da vandplanerne ikke er vedtaget, lægger Naturstyrelsen op til at bestemmelsen derfor pt. gælder for de vandløb, som var højt målsat i regionplanerne. Landbrug & Fødevarer finder denne udlægning af reglerne tvivlsom, og skal derfor anmode om en redegørelse for, hvor hjemlen til at anvende regionsplanernes målsætninger findes.

Randzoner om søer

Det fremgår af forslaget § 1, nr 1, at der skal etableres 10 meter randzoner fra bredden af søer med et overfladeareal på mere end 100 m² i landzone, der er beskyttede efter § 3 i lov om naturbeskyttelse; der er omfattet af kravet om 2-meter bræmmer i § 69, stk 1, i lov om vandløb, eller for hvilke, der er fastsat miljømål i de statslige vandplaner efter miljømålsloven eller bekendtgørelse om indsatsprogram udstedt i medfør af lov om vandplanlægning.

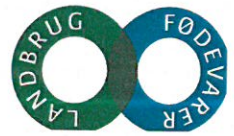
Denne præcisering udgør en udvidelse af lovens virkeområde, for så vidt at søer, der regelmæssigt udtørre om sommeren, regnvandslaguner til vandingsanlæg samt spildevandsanlæg, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, nu også bliver omfattet af krav om randzoner. Landbrug & Fødevarer skal opfordre til, at de hidtidige undtagelser, for så vidt angår disse søer, fastholdes.

Endvidere skal vi kraftigt opfordre til, at de såkaldte enkeltmandssøer - som blandt andet omfatter mange mergelgrave og gravede vandhuller – også helt undtages af krav om randzoner. Disse søer defineres som søer uden til- eller fraløb, der udelukkende er beliggende på én ejendom. Randzoner om enkeltmandssøer er således helt uden effekt, for så vidt angår vandplansindsatsen, idet disse søer ikke er omfattet af vandplanerne eller afstrømmer til vandmiljøer, der er omfattet af vandplanen. Når det endvidere ikke tilnærmelsesvist kan godtgøres, at et krav om randzoner er nødvendigt for, at disse søer kan opnå en god tilstand, og der ikke er fastsat målsætninger for søerne, er det fuldstændig ude af proportioner at kræve randzoner her.

Enkeltmandssøerne er specifikt undtaget af 2-meter bræmme bestemmelserne, og vi skal opfordre til, at en tilsvarende undtagelse fra randzonebestemmelserne realiseres.

Halvering af randzonearealet

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den foreslåede præcisering af randzonebærende vandløb og søer forventes at medføre, at randzonearealet halveres til ca. 25.000 ha. Dette fremgår endvidere af aftaleteksten i vækstplan fødevarer, der har givet anledning til nærværende ændringsforslag. I forbindelse med præsentationen af vækstaftalen i pressen er det budskabet om en halvering af randzonearealet, der har fået mest opmærksomhed.

Landbrug & Fødevarer finder det i den sammenhæng vigtigt, at det præciseres i høringsmaterialet, hvordan det sikres, at ændringsforslaget de facto indebærer, at randzonearealet halveres. Der foreligger pt ikke de præcise baggrundsregninger, der godtgør, at ændringsforslaget medfører en halvering af randzonearealet til 25.000 ha. Derfor må lovforslaget indeholde mulighed for senere at kunne præcisere kriterierne i det tilfælde, det viser sig, at det samlede randzoneareal bliver langt større end forudsat i Vækstplan for Fødevarer.

Det er i den sammenhæng dybt uhensigtsmæssigt, at de nødvendige baggrundsregninger og det tilknyttede kortgrundlag ikke foreligger under den politiske behandling af loven. Det er af så stor væsentlighed i vurderingen af lovforslagets samlede konsekvenser, at det burde være en selvfølgelig del, at det beslutningsgrundlag, der præsenteres for offentligheden og politikerne. Vi kan i den sammenhæng kraftigt gentage vores kritik fra vores hørings svar til udkast til forslag til randzonestov i 2011, hvor der heller ikke tilnærmelsesvis forelå de nødvendige baggrundsregninger eller et præcist og entydigt kortgrundlag. Det er dybt utilfredsstillende at den politiske behandling af et så indgribende lovforslag endnu en gang baseres på et ufuldstændigt grundlag.

Dispensationsmuligheder

Vedrørende lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.1.2., side 5, 2. spalte. Anden- og tredjesidste afsnit bør præciseres og uddybes. Det anførte om indholdet i reglerne samt de anførte forklaringer og fortolkningsbidrag er vanskelige at forstå. Det er i den forbindelse meget vanskeligt at forstå, hvorledes overgangsreglerne for sagsbehandling skal forstås, samt hvorledes den enkelte lodsejer er stillet.

Landbrug & Fødevarer skal i den forbindelse opfordre til, at lovforslaget forsynes med egentlige overgangsregler med tilhørende bemærkninger, hvilket kan skabe den fornødne klarhed over retsstillingen på området i stedet for at gemme overgangsreglerne væk i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det bør i den forbindelse klarlægges, i hvilket omfang en lodsejer har mulighed for at få genoptaget sin sag efter § 5 eller § 6, så den bliver behandlet efter de nye regler i det omfang, denne måtte føle behov herfor.

Landbrug & Fødevarer skal understrege, at det er udtryk for usaglig forskelsbehandling, hvis de lodsejere som efter de foreslåede regler, skal udlægge mere end 5 % randzoner, ikke har samme mulighed for at søge dispensation efter lovens § 5, som lodsejere efter den gældende lov har haft mulighed for.

Hertil kommer, at der næppe vil være mulighed for at anvende dispensationsreglen i § 6 i alle de tilfælde, der er omfattet af § 5, da § 6 efter tidligere praksis er blevet fortolket særdeles restriktivt, og efter bestemmelsens forarbejder kun kan anvendes i tilfælde, hvor der dyrkes højværdiafgrøder på ejendommen eller andre særlige forhold gør sig gældende. Såfremt der ikke gør sig disse særlige forhold gældende, og en lodsejer alligevel skal udlægge mere end 5 % randzoner, vil § 6 næppe kunne bruges som hjemmel til en dispensation.

Dette medfører, at såfremt der ikke ændres praksis i relation til § 6, vil en del lodsejere, der er tvunget til at søge dispensation efter § 6 fremfor § 5 blive ramt af indgreb, der kan vise sig at være ekspropriative, såfremt de bliver ramt atypisk hårdt af randzonekravet uden mulighed for at søge om dispensation.

Landbrug & Fødevarer skal derfor opfordre til, at såfremt Fødevareministeriet ikke allerede påtænker at genåbne dispensationsmuligheden i § 5, bør dette ske samtidig med, at de nye regler træder i kraft.

Yderligere bemærkninger til lovforslaget

Vedrørende forslagets § 1, nr. 4.

Det foreliggende udkast til forslag til lovændring indeholder i § 1, nr. 4, forslag om, at ministeren skal kunne meddele påbud, der er nødvendige for overholdelse af loven eller regler udstedt i medfør heraf. I såvel de almindelige som specielle bemærkninger er det anført, at de omhandlede påbud er afgørelser i forvaltningsretlig forstand med hvad dertil hører i relation til krav om begrundelse, klagevejledning mv.

Landbrug & Fødevarer finder det derfor positivt, at der vil være mulighed for at påklage afgørelser truffet efter forslagets § 1 nr. 4 (§ 3a), til Fødevareministeriets Klagecenter.

Landbrug & Fødevarer finder det desuden positivt, at det fremgår af lovforslagets afsnit 3.1.2.2.1. at afgørelse om helt eller delvist afslag på dispensation kan påklages til Fødevareministeriets Klagecenter.

I lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.2.2.1 samt i lovforslagets specielle bemærkninger til nr. 4 er anført at "Et påbud kan gå ud på at bringe enten et ulovligt forhold eller en ulovlig aktivitet til ophør (lovliggørelsespåbud) eller standse en igangværende aktivitet (konstateringspåbud)."

Det er umiddelbart vanskeligt at se, hvorledes de to situationer på afgørende vis adskiller sig fra hinanden. I den juridiske terminologi opereres der som udgangspunkt med termerne konstatierende påbud og konstitutive påbud, jf. eksempelvis Ellen Margrethe Basse m.fl., Miljøretten 1, Almindelige emner, side 434 f, 2006. Landbrug & Fødevarer skal derfor opfordre til, at den ovennævnte passus uddybes og i fornødent omfang berigtiges.

Vedrørende lovforslagets § 1, nr. 8

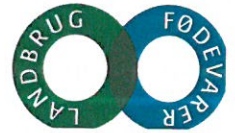
Landbrug & Fødevarer skal bemærke, at administrative bødeforlæg kan medvirke til at få afsluttet sager hurtigt og uden unødige administrative byrder for parterne. Vi er dog yderst betænkelige ved fremgangsmetoden for så vidt angår de berørte lodsejeres retssikkerhed, da det stiller store krav til kontrollørernes faglighed og jus ment at skulle udstede administrative bødeforlæg. Der er stadig tale om strafferetlig forfølgelse af lodsejere selvom bødeforlæggene kan udstedes på et administrativt grundlag.

Vedrørende lovforslaget § 2, nr 1

Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at reglerne om offentlig oplysning og høring i henhold til vandrammedirektivets artikel 14 overholdes, og vi må stille spørgsmål ved, om dette er opfyldt med den foreslåede ændring.

Landbrug & Fødevarer finder det særdeles uheldigt, at man i ændringsforslaget til miljømålslovens § 30 vil fjerne kravet om partshøring i de tilfælde, hvor det er relevant. De foreslåede ændringer af randzonenloven skulle samlet set gerne medvirke til lettelse for landbrugserhvervet og derfor være positive for de enkelte lodsejere, hvorfor der i mange tilfælde ikke vil være behov for partshøring, jf. forvaltningslovens regler herom.

Dog vil der være lodsejere, der vil blive hårdere ramt af randzonekrav mv. i medfør af de kommende regler i forhold til de tidligere. Landbrug & Fødevarer skal derfor opfordre til, at forslaget's ordlyd ændres, så der i forbindelse med den supplerende høring af vandplanerne i medfør af miljømålslovens § 30 også bliver foretaget den fornødne partshøring, jf. forvaltningslovens regler, i de relevante tilfælde.

Med venlig hilsen

Niels Peter Nørring
Direktør

Miljø & Energi

D +45 3339 4650

M +45 23428820

E npn@if.dk

